

Nosaukums: Ļeņina Ceļš (Liepājas raj.);

Izdošanas datums: 15.11.1975; Izdevuma numurs: 137;

Autors: Brikmanis, A.;

KADA teiksma stāsta, ka Dzērvē reiz dzīvojis stiprinieks vārdā Ķinte. Viņš spējis skaldīt un gludināt milzu akmeņus, kurus pie savām mājām sавedis ar ragavās iejūgtu baltu ķēvi. Reiz, sanaidojies ar kādu Liepājas tirgoni, stiprinieks iecēlis vezumā milzu akmeni un vedis to uz pilsētu, lai aizveltu priekšā tirgoņa bodes durvim. Pilsētnieki, baidīdamies par tilta likteni, nav ļāvuši akmeni tam pāri vest, un Ķinte to bijis spiests pamest Grobiņas ceļa malā, kur šis akmens guļot visiem garāmbraucējiem par apbrīnu. Teiksma zina stāstīt, ka tas viss noticis vēl pirms mēra laikmeta.

Šim nostāstam būtu grūti ticēt, ja nebūtu arī lietišķu pierādījumu, ka minētā teiksma glabā arī daļu vēsturiskas patiesības. 1819. gada 21. jūnijā Kārlis Fridrihs Vatsons (1777.—1826.), Lestenes mācītājs un vēlākais «Latviešu Avižu» dibinātājs, Kurzemes literatūras un mākslas biedrības sēdē nolasijs referātu «Par Dzērves «Ķintem»». Savā referātā Vatsons pāstāsta par to, ko viņam ziņojis Cīravas mācītājs Johans Hristofs Voltērs (1773.—1858.), apskatot Ķintu mājas.

Sajās mājās, kas atradušās pusotras verstis (1,4 km) no Dzērves muižas, visām ceļtnēm bijuši neparasti augsti, no masīviem aptēstiem laukakmeņiem celti pamati. Arī kājceļņus klājušas gludas, līdz četrām pēdām (1,2 m) caurmērā akmens plāksnes. Pie dzīvojamās mājas atradusies klētiņa, kurai bijis trīs pēdu (0,9 m) augsts pamats, un netālu no tās bijusi kvadrātveida akmens aka, kuras grodi veidoti no tēstiem laukakmeņiem. Ap māju esot bijis arī daudz izklaidus stāvošu plakanu akmeņu, uz dažiem atradušies bišu stropi.

Tālāk Vatsona ziņojumā minēts:

«Ja jau šis akmens būves ir izbrīnu izsaucošas, tad lauku ietvērums (iežogojums) pārspēj visu citu un ir patiesi milža darbs. Tas sākas 40 pēdas (12 m) no vārtu ceļa, iet vispirms 170 soļu (153 m) tālu, liecas tad gandrīz taisnā līnī un stiepjas tālāk 217 soļu (195,3 m) līdz priedulājam, tā tad kopā sastādot 387 soļus (348,3 m). Mūri sastāv no ļoti lieliem akmeņiem, lielākie ir 7—8 pēdu (2,1—2,4 m) garumā, vidējie 4—5 pēdu (1,2—1,5 m). Visi lieli akmeņi nolikti uz augstas malas, un tiem ir vairāku mazāku akmeņu paliktņi. Tā kā akmeņi ir tikai kopā salikti un nav saistīti ar javu, tad vairāki ir apgāzušies. Pretējā pusē izveidots kāds žoga iesākums 42 soļu (37,8 m) garumā tikai no lieliem akmeņiem. Šis akmens masas liek brīnīties par spēku, kurš tās šeit kopā savācis un sakārtojis, it īpaši tāpēc, ka tuvumā sevišķi daudz akmeņu nav atrodamā.»

Šeit varam tikai pievienoties Vatsona un Voltēra izbrīnam par milzīgo darbu, kas ieguldīts šo zemnieka māju ceļniecībā, it sevišķi ņemot vērā to, ka lielākie

akmeņi pēc aptuveniem aprēķiniem sver līdz 10 tonnām.

Jau Watsons savā ziņojumā mēģina rast atbildi uz acīmredzamo celtnes toreizējā izlietojuma neatbilstību tās celtniecības materiālam un veidam. Kaut gan atsevišķi viņa secinājumi ir jucekliģi un naivi, toties vairāki Watsona dotie vērtējumi ir diezgan lietišķi.

Vispirms viņš pareizi secina, ka redzētais nekādā ziņā nevar būt viena cilvēka roku darbs, jo pēc Watsona vārdiem pat veselai muižai būtu grūti veikt šādu akmeņu apstrādi un it sevišķi savākt tos. Watsonam šķiet ticams, ka šajā vietā jau pirms vācu iebrukuma atradusies kāda krīva dzīves vieta, varbūt arī «senā latviešu pils Sintelis» vai «kuršu cietoksnis Vanelis». Watsons secina, ka māju saimnieks visus materiālus jau ir atradis uz vietas daļēji sakārtotus un tikai piemērojis un pārkārtojis tos savas saimniecības vajadzībām. Watsons savu ziņojumu nobeidz ar vārdiem:

«... un tā tas, kas bija domāts zemes aizsargāšanai, dūsmīgo dūņu pielabnāšanai, kļuva par zemes vīra māiokli. Uz pirmās saules milzu pamatiem tagad snauž kāda maza, bet miermīlīga būdiņa, kā latviešu tautas vēsturē simbols.»

Sodien ir pagrūti atrast Watsona minēto māju vietu. Māju tur sen jau vairs nav, ir saglabājusies tikai pieminētā aka, kas atrodas nelielā ieplakā. Akas būveids tiešām ir iespaidīgs — tās grodi veidoti no apstrādātiem granīta akmeņiem, no kuriem lielākie sasniedz līdz 2 metru garumu. Neskaitot dažus vidēja lieluma atsevišķus laukakmeņus, arī pārējie Watsona pieminētie ir pazuduši.

Sodien Ķintu vārdu nes kādas citas mājas, kas atrodas apmē-

ram 3 kilometrus no pieminētajām. Apciemojot šo māju tagadējo saimnieci Olgu Ķinti, ieguvām no paaudzēm mantotas atmiņas par agrāko Ķintu māju tālāko likteni.

Dzērves baronam kaut kādu iemeslu dēļ nav paticis šo Ķintu nākamās saimnieku paaudzes, un viņš tos no mājām padzinis, ierādīdams vietu tur, kur tagad atrodas mājas. Bijušie saimnieki pārveduši un uzstādījuši jaunajā vietā klētiņu, kas saglabājusies vēl līdz mūsu dienām, un kādu, 57 cm augstu, griezumiem rotātu akmens kolonnu, par kuru tagadējā saimniece zina stāstīt, ka to izgriezis stiprinieks Ķinte ar kabatas nazi. Diemžēl kolonna pašlaik ir mēģināta pārbaudīt, vai tā tiešām ir no akmens, un, par nožēlošanu, tā izrādījusies patplistoša. Par kolonnu O. Ķinte zina stāstīt, ka to gribējis atpirkt no viņas tēva kāds Vācijas students, piesolot pat veselus simts cara zelta rubļus (ap 1900. gadu). Gadsimta sākumā nostāsti par Kurzemes stiprinieku ir bijuši populāri visā Latvijā, jo 1915. gadā, atrodoties bēgļu gaitās Vidzemē, vairāki cilvēki Ķintēm ir vaicājuši, vai viņi nav no to pašu Kurzemes stiprinieku dzimtas. O. Ķinte zina stāstīt, ka minētais stiprinieks ir bijis viņas tēva vectēvs, un neviens no Ķintu dzimtas nav dzīvojis mazāk par 80 gadiem (arī pašai saimniecei jau 80 gadu), tātad agrākās Ķintu mājas varēja būt veidotas ap 18. gadsimta sākumu.

Lai noskaidrotu teiksmas īstebas kodolu, šā gada septembrī pie Ķintu akas notika P. Stradiņa medicīnas vēstures muzeja organizēti arheoloģiski izrakumi, kurus vadīja Juris Urtāns. Dzērves astoņgadīgās skolas skolēni tajos piedalījās ar lielu interesi, iegūstot pirmās vēstures pētnieku darba iemaņas. Par izrakumos atrasto vēl grūti pašlaik runāt, jo iegūtais materiāls vēl nav sistematizēts un izpētīts. Tika iztīrīta no laukakmeņiem veidotā aka un izraktas vairākas pārbaudes tranšejas. Iegūti materiāli, kas liecina, ka cilvēki agrāko Ķintu māju vietu apdzīvojuši jau krietni agrāk pirms šo māju rašanās.

A. Brikmanis,

Dzērves astoņgadīgās skolas
direktors

A. Brikmanis,

Ko interesantu slēpj zeme?

* Fotografejis autors